

Ο ζωτικός ρόλος της Διακονίας στη Χριστιανική Εκκλησία

[/ Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/?p=88463>]

Επιπλέον, θέματα που συνδέονται με την ποιμαντική φροντίδα και τη διοίκηση, όπως επίσης και οικονομικής φύσεως θέματα, καθώς και θέματα θεολογικής εκπαίδευσης, θα μπορούσαν εύκολα να ανατεθούν στους διακόνους. Το όραμά μου είναι απλά και συγκεκριμένα το εξής: κάποιος, παραδείγματος χάρη, που έχει το χάρισμα της διοίκησης και είναι καλοδεχούμενος για την ενορία, μπορεί να 'χειροτονηθεί' διάκονος για να υλοποιεί αυτό το καθήκον στην κοινότητα. Αυτός (ή αυτή) μπορεί να είναι ένας διάκονος που υπηρετεί και έχει αφοσιωθεί (είτε εξ' ολοκλήρου είτε περιστασιακά) σε αυτόν τον τομέα. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και σε περιπτώσεις που κάποιος (ή κάποια) έχει μοναδικά χαρίσματα σε συγκεκριμένους τομείς: για παράδειγμα, ως υπεύθυνος για τη νεολαία ή ως οικονόμος, ως κατηχητής ή ως επισκέπτης στα νοσοκομεία, ως βοηθός κάποιας ποιμαντικής μέριμνας ή κοινωνικός λειτουργός κλπ. Ο διάκονος θα μπορεί, επίσης, να καλείται, να ορίζεται και να χειροτονηθεί για να κηρύττει ή να συμβουλεύει σαν ψυχολόγος, για να πραγματοποιεί δημόσιες δράσεις ή πρωτοβουλίες της ενορίας, για να βοηθά στα λειτουργικά και άλλα καθήκοντα της κοινότητας, όπως λόγου χάρη να μεταφέρει τη Θεία Ευχαριστία στους ασθενείς ή φυλακισμένους, κ.ο.κ. Θα έπρεπε ή καλύτερα θα μπορούσαμε να έχουμε περισσότερους διακόνους από πρεσβύτερους. Ας θυμηθούμε την Έκτη Νεαρά του Ιουστινιανού που ορίζει για την Αγία Σοφία του έκτου αιώνα 60 ιερείς και 140 διακόνους (άνδρες και γυναίκες).

Θα τολμήσω να πάω κι ένα βήμα παραπέρα - μιά και βρισκόμαστε σε πανεπιστημιακό χώρο - για να υποστηρίξω ότι δεν είναι απαραίτητο οι

εκπαιδευτικοί στα διάφορα γυμνάσια ή καθηγητές στις θεολογικές ή εκκλησιαστικές σχολές να χειροτονούνται πρεσβύτεροι, ή πάλι επίσκοποι, εκτός και αν το βασικό τους λειτούργημα συνδέεται άμεσα με την ενορία ή μητρόπολη. Υπάρχει μια μεγάλη παράδοση για ένα τέτοιο φαινόμενο στην ιστορία της Εκκλησίας. Διαφορετικά, είμαστε για μια ακόμη φορά παγιδευμένοι στον δηλητηριώδη πειρασμό του κληρικαλισμού στην Εκκλησία μας! Εδώ ανακύπτει ένα βασικό και σημαντικό ερώτημα κατά την άποψή μου: Χρειάζεται κάποιος να γίνει ιερέας για να κάνει ό,τι κάνει; 'Γενική ιεροσύνη' είναι ένα πράγμα· 'Ειδική ιεροσύνη' είναι όμως ένα εντελώς άλλο!

Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν, να αποβάλουμε ή αποδυθούμε μέρος από την θεσμοποίηση (institutionalism) μας! Η εξισορρόπηση της ιεραρχίας — ο επανακαθορισμός των χειροτονημένων λειτουργημάτων μας και για τους τρεις βαθμούς — μέσα από την αναβίωση και ανανέωση του διακονικού θεσμού (για άνδρες και γυναίκες) θα μπορούσε να έχει χωρίς καμία αμφιβολία βαθιά θεολογική σημασία και πνευματική επίδραση στην εκκλησία γενικότερα καθώς και με κάθε βεβαιότητα συγκεκριμένες και σημαντικές ποιμαντικές συνέπειες.

Μαθήματα από Εμπειρίας: Δύο προσωπικές παρατηρήσεις

Έμαθα, μέσα από τα πολλά χρόνια που διακονώ στην διοίκηση, την ενοριακή ζωή και τη θεολογική εκπαίδευση ότι η ιεροσύνη είναι αιτία πολλών παρεξηγήσεων, οι οποίες προκύπτουν από την παρανόηση και κατάχρηση της εξουσίας στην Εκκλησία τόσο από τους κληρικούς όσο και από τους λαϊκούς πιστούς. Αυτή η κατάσταση έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα επώδυνη και για τους κληρικούς καθώς και για όσους αποβλέπουν στην ιεροσύνη. Εάν κατανοήσουμε με τους σωστούς όρους το θεσμό του διακόνου, τότε θα καταλάβουμε καλύτερα και τους άλλους βαθμούς της ιεροσύνης. Θα καταλάβουμε, επίσης, γιατί οι γυναίκες μπορούν να συμμετέχουν στη ζωή της Εκκλησίας ως διακόνισσες. Ο ειλικρινής και αντικειμενικός διάλογος για την ιεροσύνη γενικά μπορεί να εμπλουτίσει την αντίληψή μας για την ειδική και τη γενική ιεροσύνη.

Κατέληξα, επίσης, να θεωρώ ότι μέρος της πρόκλησης που αντιμετωπίζουμε στο θέμα της χειροτονίας προέρχεται από τις μη ρεαλιστικές προσδοκίες που έχουμε για την ιεροσύνη, θεωρώντας τον ιερέα ως μια τέλεια εικόνα του Χριστού ή ως ένα αλάνθαστο μοντέλο. Μια ματιά μονάχα στην σημερινή κατάσταση της Εκκλησίας μας μπορεί να μας βοηθήσει να συνειδητοποιήσουμε πως η πραγματικότητα είναι κάθε άλλο παρά αυτή. Μερικοί σύγχρονοι θεολόγοι και ιεράρχες παραπέμπουν σε πατερικές πηγές για την ιεροσύνη και τον κλήρο, όπου είτε δηλώνεται ως η ιεροσύνη του Χριστού είτε συνειδητοποιείται σαν να περικλείει την γενική ιεροσύνη όλων των πιστών. Αυτή η αντίληψη

αντιμετωπίζεται με διάφορους τρόπους ανάμεσα και στους συντηρητικούς και τους πιο πεφωτισμένους θεολόγους.

Είναι ρομαντικά ιδεαλιστικό, αν όχι επικίνδυνο πνευματικά, να υποστηρίζουμε ότι ο ιερέας εκπροσωπεί κάπως τον Χριστό ή όλους τους ανθρώπους· είναι πολύ πιο ταπεινό να πιστεύουμε ότι η ιεροσύνη παρουσιάζει μάλλον το Θεό στους ανθρώπους (όπως στην Παλαιά Διαθήκη) και την κοινότητα στο Χριστό (όπως στην Καινή Διαθήκη). Και υπάρχουν αμέτρητοι 'ειδικοί' τρόποι (δηλαδή τρόποι μέσω του αξιώματος της χειροτονίας) για να πραγματοποιηθεί αυτό! Ένας από αυτούς τους τρόπους είναι και ο βαθμός του διακόνου. Είναι τουλάχιστο υπεροπτικό να υποστηρίζεται από μερικούς θεολόγους ότι η ιεροσύνη 'δεν είναι απλά ένα από τα λειτουργήματα και τις αποστολές' και ότι ο ιερέας κατά κάποιον τρόπο αγκαλιάζει 'όλα τα λειτουργήματα'. Κατά την ταπεινή μου γνώμη, τέτοιες απόψεις είναι αλαζονικές και οδηγούν στην κακοποίηση της έννοιας της διακονίας και των λειτουργημάτων.

Συμπέρασμα: Εκπληρώνοντας ένα ζωτικό ρόλο

Κατακλείοντας λοιπόν, θα έλεγα ότι μια δημιουργική ανανέωση και αναγέννηση του θεσμού του διακόνου στην εποχή μας θα μπορούσε να αποτελέσει την πηγή της ανασύστασης της ειδικής ιεροσύνης γενικά, παίζοντας ένα σημαντικό ρόλο στην ποιμαντική αποστολή της Εκκλησίας. Σε αυτό το πλαίσιο, η αποκατάσταση του θεσμού του διακόνου μπορεί να αποδειχτεί συγχρόνως ζωτική και κατάλληλα αποδοτική για την Εκκλησία.